

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.757/2010/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2011. január 20. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A cserbenhagyás vétsége és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szolnoki Városi Bíróság 6.B.1.298/2008/9. számú ítéletét és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 1.Bf.1.115/2009/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Szolnoki Városi Bíróság a 2009. szeptember 28. napján megtartott tárgyaláson kihirdetett 6.B.1.298/2008/9. számú ítéletével a terhelt bűnösségét cserbenhagyás vétségében (Btk. 190. §) és ittás járművezetés vétségében (Btk. 188. § (1) bekezdés) állapította meg és ezért őt halmazati büntetésül 400 napi tétel pénzbüntetésre és 1 év 6 hónapi közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 300 forintban állapította meg, így a pénzbüntetés összege 120.000 forint.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság, a 2010. április 14. napján megtartott nyilvános ülésen meghozott 1.Bf.1.115/2009/3. számú ítéletében a városi bíróság ítéletét kizárólag a terheltet terhelő büntügyi költség összegét illetően,

továbbá a magánfél polgári jogi igényét egyéb törvényes útra utasítva változtatta meg, egyéb vonatkozásban azt helybenhagyta.

A városi bíróság ítéletében rögzített tényállás szerint a 2005. óta "B" kategóriára érvényes vezetői engedéllyel rendelkező a terhelt fkl. úton, lakott területen kívül közlekedett a menetiránya szerinti jobb oldali forgalmi sávban, az általa vezetett személygépkocsival nappali, jó látási viszonyok között, derült időben, száraz felületű, jó minőségű útburkolati jellel ellátott aszfaltútttesten, mintegy 70-80 km/óra sebességgel 2,13-2,23 g/l körüli közepes fokú alkoholos befolyásoltság állapotában.

Ugyanebben az időpontban a terhelt előtt, vele azonos irányban közlekedett szabályosan élettársa az általa vezetett személygépkocsival, míg előtte, vele azonos irányban közlekedett szabályosan a sértett az általa vezetett személygépkocsival.

Az élettárs haladása során a fkl. út 143 km-szelvényénél előzni kezdte az előtte szabályosan haladó sértett által vezetett személygépkocsit, az előzés végrehajtása érdekében teljesen áttért a menetiránya szerinti bal oldalra. Az élettárs a sértett által vezetett személygépkocsi előzését befejezve visszatért a jobb oldali forgalmi sávba, amikor a terhelt is megkezdte a sértett által vezetett személygépkocsi előzését, ennek érdekében ő is teljes terjedelmében áttért a menetiránya szerinti bal oldalra és kb. 90-100 km/h sebességre gyorsított.

A terhelt ittasságára visszavezethető figyelmetlensége miatt rosszul mérte fel a szemben közlekedő ismeretlen forgalmi rendszámú személygépkocsi távolságát, így az előzés mielőbbi végrehajtása érdekében a menetiránya szerinti forgalmi sávba történő visszasorolásakor érintőlegesen a sértett által vezetett 70-80 km/óra sebességgel haladó személygépkocsi bal oldali első részének, illetve bal oldali első kerekének ütközött mintegy 90-100 km/óra sebességgel személygépkocsija jobb oldali hátsó részével.

A terhelt a jobb oldali sávba történő gyors visszatérés érdekében alkalmazott hirtelen jobbra történő kormányelfordítás következményeként a jobb oldali útpadka irányába elindult, ezt követően a terhelt gépkocsiját balra kormányozta. Ekkor bekövetkezett a jármű stabilitásvesztése az útpadkán és a terhelt az általa vezetett gépjármű jobb hátsó sárvédőjével mintegy 95-100 km/óra közötti sebességgel az ott levő jelzőtábla oszlopának ütközött, kidöntve azt. Ezt követően a terhelt által vezetett személygépkocsi a bal oldali forgalmi sáv irányába indult meg, ahonnan enyhe ellenkormányzással a személygépkocsi felett az uralmát visszanyerte, majd a jármű jobb oldali forgalmi sávjába visszatérve a baleset helyszínéről megállás nélkül eltávozott.

A terhelt annak ellenére, hogy a sértett által vezetett gépjárművel való érintőleges ütközést észlelte, nem állt meg a helyszínen, nem győződött meg arról, hogy a baleset következtében a sértett megsérült-e, illetőleg segítségnyújtásra szorul-e.

A baleset következményeként személyi sérülés nem történt, azonban a sértett által vezetett személygépkocsiban anyagi kár keletkezett, melyet a terhelt felelősségbiztosítója részére megtérített.

A terhelt vezetői engedélyét az intézkedő rendőr a helyszínen elvette.

A baleset azért következett be, mert a terhelt magatartásával megszegte a KRESZ 4. § (1) bekezdés c) pontjában a 34. § (1) bekezdés a) és d) pontjában, illetve az 58. § (1) bekezdésében írt rendelkezéseit.

A megyei bíróság másodfokú ítéletében a városi bíróság ítéletével rögzített tényállást azzal egészítette ki, hogy a sértett magánfél a terhelt cselekménye következményeként a gépkocsijában bekövetkezett rongálódáson túl - melynek értékét részére a biztosító kifizette - további 70.000 forint összeg erejéig polgári jogi igényt terjesztett elő.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen meghatalmazott védője útján a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. Az indítványt a védő a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapozta és arra hivatkozott, hogy a terhelt bűnössége megállapítására a cserbenhagyás vétségében a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor. Erre tekintettel a terhelt e vonatkozásban történő felmentését indítványozta.

Álláspontja indokolása körében a védő eseti döntésekre és jogirodalmi álláspontra hivatkozva érvelt amellett, hogy a terhelt számára az eset körülményeiből egyértelmű volt, hogy személyi sérülés nem történhetett, mivel a balesettel érintett személygépkocsik oly csekély mértékben érintkeztek, hogy a sértett nem szorult hirtelen kormányozdulat megtételére, a gépkocsija megtartotta továbbra is egyenes vonalú haladását, haladási irányából a legcsekélyebb mértékben sem tért ki, gépkocsija nem hajtott árokba, stabilitásvesztés nem következett be, a csekély súrlódó ütközés nem volt alkalmas személyi sérülés okozására.

A Legfőbb Ügyészség BF.2315/2010/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt a törvényben kizártnak tartotta, ezért annak tanácsulésen történő elutasítását indítványozta.

A legfőbb ügyészi álláspont szerint a jogerős ítélet felülvizsgálatához csak olyan anyagi jogi érvelés vezethet, amelyek az ítéleti tényállással teljes összhangban állnak, és nem

értékelhetők az olyan jogi következtetések, amelyek ténybeli alapjaikban eltérnek a jogerős ítélet ténymegállapításaitól. A jelen esetben az irányadó tényállás két jelentős sebességgel haladó gépkocsi (70-80 km/óra, illetve 90/100 km/óra) egymásnak ütközését rögzíti, amiből következik a személyi sérülés bekövetkezésének reális lehetősége. Ugyanakkor az ítéleti tényállás nem rögzíti a felülvizsgálati indítványban hivatkozott azokat a tényeket, amelyek szerint a terhelt visszapillantó tükréből maga is meggyőződött arról, hogy az általa megelőzött gépkocsi megtartotta egyenes vonalú haladását, haladási irányából a legcsekélyebb mértékben sem tért ki, folytatta útját.

A Legfelsőbb Bíróság nyilvános ülésén a felülvizsgálati indítványt indokoló védő fenntartotta azt az álláspontját, hogy a terhelt bűnössége megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor, és ezért a terhelt felmentését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség képviselője ugyancsak fenntartotta az átiratukban kifejtett álláspontot, hangsúlyozta, hogy az elsőfokú ítélet tényállása határozottan ütközést rögzít és a járművek egymáshoz viszonyított helyzetéből, sebességéből és a terhelti gépkocsi saját forgalmi sávjába visszatérésének körülményeiből arra következtetett, hogy az eljáró bíróságok alappal rótták fel a terheltnek a közlekedési baleset helyszínének elhagyását anélkül, hogy a segítségnyújtás szükségességéről meggyőződött volna.

A terhelt érdekében előterjesztett felülvizsgálati indítvány alaptalan.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban megállapította, hogy a jogerős határozatot hozó bíróságok eljárásukban a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja esetköreibe eső és a Be. 423. § (5) bekezdése értelmében hivatalból vizsgálandó eljárási szabálysértést nem követtek el, és a terhelt bűnössége megállapítása körében a védő által hivatkozott anyagi jog szabályainak megsértésére sem került sor.

A terhelt ugyanis mint a közlekedési balesettel érintett jármű vezetője, a baleset helyszínén nem állt meg, onnan anélkül távozott, hogy a balesetben érintett másik gépkocsiban ülő(k) esetleges sérüléséről, segítségnyújtásra szorulásáról meggyőződött volna. Ekként a Btk. 190. §-ában meghatározott cserbenhagyás vétsége törvényi tényállási elemei kivétel nélkül megvalósultak.

A védő felülvizsgálati indítványában az egységes jogértelmezés hiányát sérelmezi, mivel az általa megjelölt eseti döntésekben és szakirodalmi álláspontban érintett esetekkel azonos jogi megítélés alá esőnek véli a terheltnek felróttakat. A védő e körben a Közlekedési Büntetőjog című könyv 2. kiadása (HVG Orac Kft.,

Budapest, 2008.) II. fejezetének 178. oldalát idézi. Utal a bírósági határozatokban BH.2004.308. és BH.1989.387. számon közzétett eseti döntésekre és felhívja a Legfelsőbb Bíróság további két határozatát (Bfv.II.608/2005/5. és Bfv.II.8/2009/5.), mely döntéseket a Gépjármű Kárrendezési Joggyakorlat című folyóirat 2010/II. száma is ismertet.

A védő hivatkozásait áttekintve a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a BH.1989.387. szám alatt közzétett eseti döntés alapjául szolgáló esetben az ottani terhelt által vezetett gépkocsi olyan parkoló gépkocsinak ütközött és rongált meg, amelyben, illetve amelynek körzetében személy nem tartózkodott, így kapcsolódása a jelen ügygel távolabbi.

A további esetekben azonban ugyanaz a jogelv került alkalmazásra és abban a kérdésben szükséges állást foglalni, hogy a terhelt ügye ezekkel azonos elbírálást igényel-e.

A BH.2004.308. számon közzétett eseti döntést a Legfelsőbb Bíróság Bfv.II.608/2005/5. számú, Bfv.II.8/2009/5. számú határozatait és a Közlekedési Büntetőjog című könyv védő által idézett kitételeit összevetve megállapítható, hogy közülük legkorábbi a BH.2004.308. számú jogeset, a Közlekedési Büntetőjog című könyvből vett idézet, az eseti döntésből szó szerint átvett, és a Legfelsőbb Bíróság két további határozata is az eseti döntésben kifejtett jogelveken alapuló, azokat idézi, és az alapul szolgáló ügyek sajátosságait elemezve mutatja ki, hogy a két ügy történései oly mértékben hasonlatosak, hogy az eseti döntésben kifejtetteket alapul véve és ahhoz hasonlóan a cserbenhagyás vétsége törvényi tényállási elemeinek maradéktalan kimerítése nem állapítható meg.

A Legfelsőbb Bíróság a jelen ügyben azt vizsgálta, hogy a terhelt cselekvősege a felülvizsgálati eljárásban irányadó, a jogerős határozatban rögzített tényállás tükrében azonos jogi megítélés alá kell essen vagy olyan sajátosságokat hordoz, amely eltérő büntetőjogi megítélést vonhat maga után.

Az eseti döntés alapjául szolgáló ügyben két tehergépkocsi közlekedett egymással szemben a főközlekedési úton. Az elválasztó sáv közelében közlekedő két jármű visszapillantó tükre egymásnak csapódott, a terhelt tükre megrepedt és elhajlott, míg a sértetti gépkocsié behajlott és a gépkocsi ablaküvegének vágódott, a tükör az erőbehatásra megrepedt. A terhelt gépkocsijával megállás nélkül továbbhaladt.

Az ügyben született marasztaló első- és másodfokú ítéletek ellen benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy az eljáró bíróságok a cselekmény megvalósulása objektív feltételeként a balesettel összefüggésben bekövetkező személyi sérülés lehetőségének releváns - jogi -

jelentőséget nem tulajdonítottak, és ezen alapulóan téves döntést hoztak. Ezzel kapcsolatban a következőkre mutatott rá:

"A Btk. 190. § szerint a közlekedési balesettel érintett jármű vezetőjének a baleset helyszínén megállási kötelezettsége van azért, hogy meggyőződjék arról, hogy valaki megsérült-e, nem szorul-e bárki életét vagy testi épségét közvetlenül fenyegető veszély miatt segítségnyújtásra. E kötelezettség - közvetve - tehát a balesettel összefüggésben keletkezhető személyi sérülések ellátásának - s következményei elhárításának - célját szolgálja, s kizárólag akkor áll fenn, ha a baleset jellegéből, körülményeiből adódóan a személyi sérülés objektív lehetősége fennáll.

A KRESZ 58. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak szövegét összevetve állapítható meg, hogy a közlekedési szabályok megkülönböztetik a személyi sérüléssel járó, illetve ilyen többletkövetkezményt nem okozó (nyilvánvalóan dologrongálással járó) balesetet. Az idézett törvényhely (2) bekezdése szerint "ha a baleset halált vagy személyi sérülést nem okozott..." megfogalmazásából kitűnik, hogy a pusztán dologrongálódással járó baleset (ütközés stb.) közlekedésjogi értelemben ugyancsak balesetnek számít, ám testi sérülés reális előidézésének hiányában e baleset résztvevője a cserbenhagyás vétségét akkor sem követi el, ha - a KRESZ 58. § (1) bekezdésében megfogalmazott - megállási és meggyőződési kötelezettségének nem tesz eleget.

Mármost a balesetek sokféleségét tekintve nyilvánvaló, hogy a csekély erejű vagy felszínes ütközés, kisebb járműsúrlódás, koccanás, a jármű külső alkatrészeinek összeütődése általában nem jár személyi sérüléssel, s ez a gépjármű vezetője számára az ütközés objektív körülményeiből általában jól megítélhető. A cserbenhagyás vétségében megfogalmazott szigorú büntetőjogi parancs indokolatlan kiterjesztését és megszegésének széles körű pönalizálását jelentené egy olyan bírói gyakorlat kialakítása, amely szerint minden felszínes, személyi sérülést nyilvánvalóan nem okozó balesetben részt vevő cserbenhagyás vétségéért felelne a helyszín megállás nélkül történő elhagyásáért. Az ilyen magatartás egyébként az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII.28.) Korm. rendelet 58. §-ába ütköző, a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértésének szabálysértéseként bírálendő el."

Mindezek rögzítését követően elemezte a Legfelsőbb Bíróság annak az ügynek a körülményeit és mutatta ki, hogy a tükrök összeütődése, az ütközés ereje - a tükrök sérülése ellenére - nyilvánvalóvá tette, hogy az utasfülkében tartózkodó személy attól sérülést nem szenvedhetett.

Ugyanilyen vizsgálódást végzett a Legfelsőbb Bíróság a további két hivatkozott ügyben és vizsgálódása eredményeként hasonló megállapításra jutva hozott felmenő ítéletet. (A Bfv.II.608/2005/5.

számú határozattal felülbírált ügyben, a terhelt útkereszteződéshez közelítve, a középső forgalmi sávba kívánt besorolni, ezzel az e sávban közlekedő személygépkocsi vezetőjét - az ütközést elkerülendő - autójának balra kormányzására kényszerítette, mely gépkocsi ennek következtében nekiütközött a balra kanyarodó belső forgalmi sávban a közlekedési lámpánál álló személyautónak. A Bfv.II.8/2009/5. számú felülvizsgálati határozat alapját képező ügyben a terhelt a főváros területén közlekedve, gépkocsija bal első részével áttért a menetirány szerinti baloldalra, ezzel a vele szemben szabályosan közlekedő gépkocsi vezetőjét hirtelen fékezésre és kisebb irányváltoztatásra kényszerítette, az elhárító magatartás ellenére a terhelt járművének első sárvédője baloldali sarokrészével a másik gépkocsi baloldalát végighúzta.)

A három eset közös jellemzője tehát, hogy a Legfelsőbb Bíróság az alapul szolgáló közlekedési balesetet olyan körülmények között lejátszódónak és olyan csekély fizikai erőhatással járóknak ítélte meg, amely általában nem jár személyi sérüléssel, és amely körülmény az érintett gépjárművek vezetője számára általában jól megítélhető.

E szempontból vizsgálva a terhelt ügyét a Legfelsőbb Bíróság nem tekintette az ismertetett három esethez hasonlatosnak. A jelen esetben az egyébként szeszestaltól befolyásolt állapotban levő terhelt mintegy 90-100 km/óra sebességű személygépkocsija jobb hátsó részével ütközött a mintegy 70-80 km/óra sebességgel, azonos irányba haladó személygépkocsi baloldali első részének, illetve baloldali első kerekének, melyet követően a jobboldali útpadkára haladva, az ott levő jelzőtábla oszlopát kidöntötte, utána áttért a baloldali sávba, majd ellenkormányzást követően tudta csak uralmát visszanyerni saját gépkocsija felett, és tért vissza saját sávjába és távozott a helyszínről. Az ütközés e körülményeiből következően semmiképp sem sorolható az "ütközés objektív körülményeiből a gépjármű vezetője által jól megítélhetően, általában személyi sérüléssel nem járó"-nak. (Kétségtelenül helytálló az a legfőbb ügyészi észrevétel is, hogy a védő által felhívott mozzanatokból egyesekeket az ítéleti tényállás nem is rögzít.)

A Legfelsőbb Bíróság észlelte, hogy az utóbbi időszakban több olyan felülvizsgálati indítvány is érkezett cserbenhagyás bűncselekménye kapcsán, mely a BH.2004.308. számú eseti döntés kapcsán kifejtett jogelven alapulóan felmentést célzott, azonban az alapul szolgáló eseteket a Legfelsőbb Bíróság nem találta e körbe tartozónak. A Legfelsőbb Bíróság ezért rögzíti, hogy a cserbenhagyás vétsége szempontjából a közlekedési balesettel érintett jármű vezetőjének továbbra is a megállási, meggyőződési kötelezettsége tekintendő tipikusnak, az eseti döntésen alapuló megítélés a kivételes, csak azokban az esetekben kerülhet alkalmazásra, amelyekben az ismertetett előfeltételek megállapíthatóak.

A kifejtettekből következően a Legfelsőbb Bíróság a terheltet cserbenhagyás vétségében marasztaló rendelkezést az anyagi jogi szabályokkal összhangban állónak találta, amiből fakadóan a felülvizsgálati indítvány alaptalan. Tekintettel arra is, hogy a Be. 423. § (5) bekezdése értelmében hivatalból figyelembe veendő, a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja esetkörébe eső eljárási szabálysértést sem észlelt, a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot a Be. 426. §-a értelmében hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki. A Be. 418. § (3) bekezdése alapján minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2010. január 20.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Sándor s.k. előadó bíró, Dr. Csere Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bíróági ügyintéző
Kné